

กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน "มรดก"

- งานนิติการ ฝ่ายอำนวยความสะดวก
- สำนักปลัด เทศบาลตำบลบึงโขงหลง เลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ 38220
- 042-416168
- [HTTPS://WWW.TESBANBKL.GO.TH](https://www.tesbanbkl.go.th)
/ IN DEX

มรดก คือ อะไร

ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ มาตรา 1599 เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท

ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 1600 ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้

มาตรา 1601 ทายาทไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเกินกว่าทรัพย์สินที่ตกทอดได้แก่ตน

มาตรา 1603 กองมรดกย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมายหรือโดยพินัยกรรม

ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย เรียกว่า "ทายาทโดยธรรม"
ทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม เรียกว่า "ผู้รับพินัยกรรม"

มรดก คือ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่มีอยู่ก่อนถึงแก่ความตาย รวมทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เช่น กรรมสิทธิในที่ดิน รถยนต์ ห้องชุด สิทธิการเช่าซื้อ ทรัพย์สินต่างๆ เงินฝากในธนาคาร เป็นต้น

สิทธิหน้าที่ในการรับมรดก

เมื่อบุคคลใดตายลงไม่ว่าจะตายโดยธรรมชาติหรือตายโดยผลของกฎหมาย กล่าวคือ มีคำสั่งศาลแสดงว่าเป็นบุคคลสาบสูญ ทรัพย์สินสมบัติของบุคคลนั้นย่อมตกทอดไปยังทายาทสมบัติที่ตกทอดไปยังทายาทนี้เรียกว่า “มรดก”

มรดกมิได้หมายถึงแต่เฉพาะทรัพย์สินเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ ด้วย เว้นแต่จะเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้เช่น นายแดงมีบ้านและที่ดิน และเป็นเจ้าหนี้ค่าขายสินค้าให้แก่นายดำเป็นเงิน 30,000 บาท และเป็นลูกหนี้เงินกู้จากนายขาว 100,000 บาท เมื่อนายแดงตายลง บรรดาบ้านและที่ดินก็ดี

การเป็นเจ้าหนี้ค่าขายสินค้าก็ดี และการเป็นลูกหนี้เงินกู้ก็ดี ย่อมเป็นมรดกตกทอดไปยังทายาทของนายแดง เพราะบ้านและที่ดินเป็นทรัพย์สิน การเป็นเจ้าหนี้ค่าขายสินค้าต่อนายดำเป็นเรื่องของสิทธิ และการเป็นลูกหนี้เงินกู้นายขาวเป็นเรื่องของหน้าที่ แต่ทายาทของนายแดงไม่จำเป็นต้องรับภาระหน้าที่ชำระหนี้เงินกู้ของนายแดงเกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ทายาทได้รับ ตัวอย่างเช่น ถ้าทายาทของนายแดงได้รับทรัพย์สินมรดกน้อยกว่า 100,000 บาท ทายาทก็ชำระหนี้เงินกู้ให้นายขาวเพียงเท่าที่ตนได้รับมรดกมา แต่ถ้าทายาทได้รับมรดกมากกว่า 100,000 บาท ทายาทก็ต้องชำระหนี้เงินกู้ทั้ง 100,000 บาท ให้แก่นายขาว จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ทายาทต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ตายทุกประการ เว้นแต่สิ่งนั้นจะเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ เช่น การหมั้น การสมรส การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น

ผู้มีสิทธิรับมรดก

ตามกฎหมายถือว่าผู้ที่จะมีสิทธิรับมรดกได้นั้นต้องเป็นบุคคล หากมิใช่บุคคลย่อมไม่มีสิทธิรับมรดก บุคคลที่มีสิทธิรับมรดกได้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ทายาทโดยธรรม หมายถึง ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งแม้ผู้ตายที่เรียกว่า “เจ้ามรดก” จะไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้ ทายาทโดยธรรมก็ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกอยู่นั่นเองในฐานะเป็นทายาทตามความเป็นจริง เว้นแต่เจ้ามรดกจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้คนอื่นหมดแล้ว

2. ผู้รับพินัยกรรม หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกเพราะเจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกไว้ให้ ผู้รับพินัยกรรมจะเป็นใครก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นเครือญาติกัน แต่ทั้งนี้ ผู้รับพินัยกรรมจะต้องเป็นบุคคลตามกฎหมายโดยจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

สำหรับมรดกของพระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนานั้น มีหลักกฎหมายบัญญัติว่าทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาระหว่างเป็นสมณเพศ เมื่อพระภิกษุนั้นถึงแก่มรณภาพ ให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภุมิลำเนาของพระภิกษุนั้น เว้นแต่พระภิกษุนั้นจะได้ยกให้ผู้ใดไปก่อนแล้วในระหว่างมีชีวิตอยู่ หรือได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้แก่ผู้ใดไปแล้ว

การรับมรดกของทายาทโดยธรรมนั้น มีลำดับชั้นในการรับมรดกก่อนหลังกัน ทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับมรดกมีอยู่ด้วยกัน 6 ลำดับ ดังนี้

1. ผู้สืบสันดาน ได้แก่ ลูก หลาน เหลน ลื้อ
2. บิดามารดา
3. พี่น้องร่วมบิดามารดา
4. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
5. ปู่ ย่า ตา ยาย
6. ลุง ป้า น้า อา

การรับมรดกตามลำดับชั้นนี้ให้ใช้หลัก “ญาติชิดตัดญาติห่าง” กล่าวคือ ถ้ามีทายาทที่มีชีวิตอยู่และอยู่ต่างลำดับชั้นกัน ให้ถือว่าทายาทลำดับหนึ่งคือผู้สืบสันดาน โดยเฉพาะลูกเป็นทายาทที่ใกล้ชิดสนิทที่สุดของเจ้ามรดกและเป็นผู้มีสิทธิรับมรดก

สำหรับคู่สมรสของเจ้ามรดกนั้น ไม่ว่าจะเป็นสามีหรือภริยาที่ยังมีชีวิตอยู่ก็เป็นทายาทโดยธรรมด้วย แต่กฎหมายไม่ระบุรวมอยู่ในหลักลำดับนั้นเพราะบัญญัติให้สิทธิเป็นพิเศษ นอกเหนือ จากหลักลำดับที่กล่าวมานี้ หลักทายาทหลักลำดับนี้ไม่ว่าจะได้รับการมรดกกันทุกคน แต่จะได้รับการมรดกตามลำดับก่อนหลังตามที่ระบุไว้ดังกล่าวแล้วเท่านั้น ถ้ามีทายาทในลำดับก่อนอยู่แล้วทายาทในลำดับหลังก็หมดสิทธิได้รับ เช่น มีลูกอยู่ หลานก็หมดสิทธิหรือมีบิดามารดาอยู่ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันก็หมดสิทธิ เป็นต้น แต่สำหรับคู่สมรสของเจ้ามรดกผู้ตาย ถ้ามีชีวิตอยู่จะมีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับผู้สืบสันดานและบิดามารดาของเจ้ามรดก ไม่มีใครอยู่ในลำดับก่อนหรือหลังกัน เพียงแต่อาจได้รับส่วนแบ่งไม่เท่ากันเท่านั้น

ทายาทโดยธรรมดังกล่าวนี้ ย่อมหมดสิทธิรับมรดกถ้าเจ้ามรดกได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้อื่นแล้ว แต่ถ้าเจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้อื่นเพียงบางส่วน ส่วนที่เหลือซึ่งไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ย่อมตกได้แก่ทายาทโดยธรรมต่อไป